
Håndrotsbrudd

TIDLIGERE I TIDSSKRIFTET

JULIE DIDRIKSEN

julie.didriksen@tidsskriftet.no

Tidsskriftet

Før røntgenundersøkelser gjorde sitt inntog i helsevesenet, var det vanskelig å vite sikkert akkurat hvor brudd hadde oppstått. I Tidsskriftet nr. 7/1901, bare få år etter røntgenstråler ble oppdaget i 1895 av tyskeren Wilhelm Conrad Röntgen, forteller lege Reinhardt Natvig om viktigheten av å sette riktig diagnose tidlig ved håndrotsbrudd – og hvor mye enklere det kunne gjøres ved hjelp av røntgen. Under følger et utdrag av artikkelen (Tidsskr Nor Lægeforen 1901; 21: 339–43).

Brud af haandrodsben.

Af Reinhardt Natvig, Kristiania.

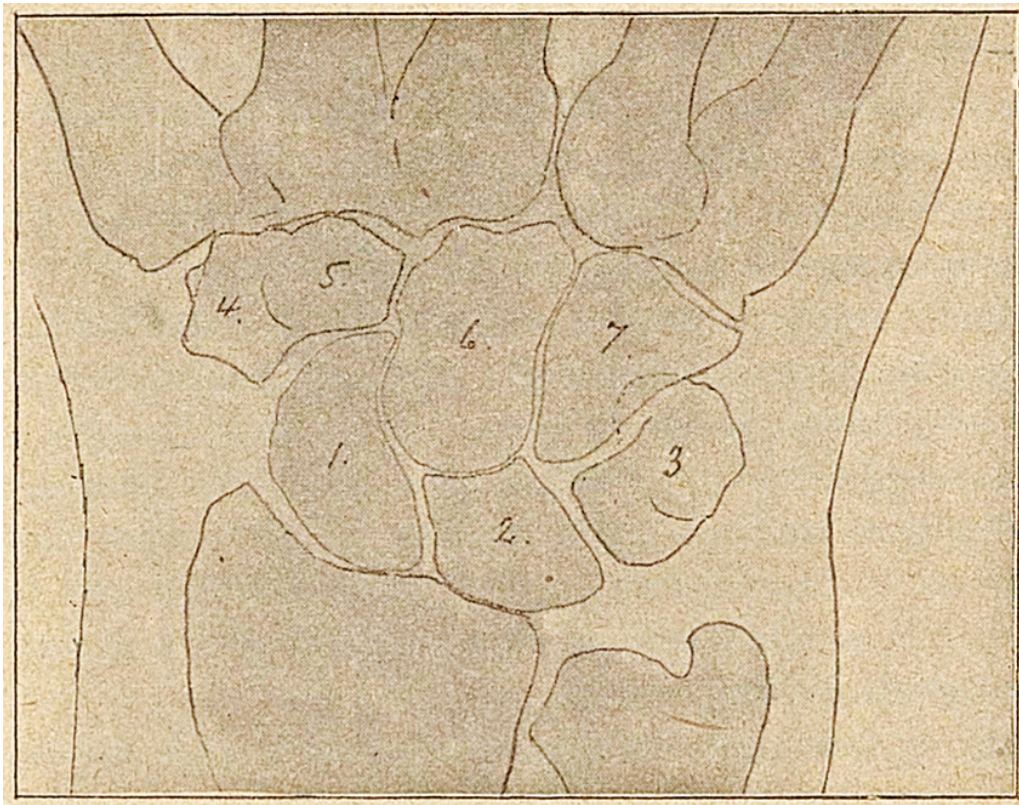

Fig. I Normal venstre haand. 1 = os scaphoideum, 2 = os triquetrum, 4-5 = os multangulum majus og minus, 6 = os capitatum, 7 = os hamatum.

Det er først de sidste aars radiografering, som har givet os oplysning om det anatomiske grundlag for en del læsioner af haandledsregionen. (...) Det har manges gang paa forhaand været umuligt at kunne diagnosticere et brud.

(...) Dr. Metzger i Dessau har refereret et ganske interessant tilfælde, der viser vigtigheden af, at den korrekte diagnose stilles paa et tidlig tidspunkt. En kunstmaler faldt en dag paa den fortil strakte høire haand og distorkverede angivelig haandleddet. Haanden blev 4 uger immobiliseret i gips og derpaa behandlet med massage. Trods langvarig behandling blev dog haandleddet temmelig stift og i høj grad smertefuldt. Røntgenbilledet viste en dislokation af haandroden hen imod den perifere radiusende, et brud af nederste radius epifyse og en indkiling af os scaphoideum i brudstedet.

«Det har manges gang paa forhaand været umuligt at kunne diagnosticere et brud»

Ved faldet paa den høire hypotenar havde anslaget virket i skraa retning til os scaphoideum og hidført afsprængningen af radius epifysen. Det afsprængte stykke var igjen tilhelet, men ved haandrodens dislokation og indkilingen af os scaphoideum i brudstedet bestod der dog en hardnakket bevægelseshindring, og der var stor smerte ved enhver bevægelse, omstændigheder, der nu ikke

mere lod sig rette paa, og som i væsentlig grad hindrede den skadede i udøvelsen af hans kunst. Jeg er aldeles overbevist om, siger Metzner, at ved tidlig Røntgenundersøgelse og faststillen af diagnosen vilde et andet og bedre resultat være opnaaet i løbet af kortere tid.

«Hvor god en kopi end er, vil i saadanne billeder altid en del subtile detaljer gaa tabt paa veien mellem negativ og positiv»

(...) Som bekjendt kommer en *avis rara* sjelden alene. I høst har jeg i samme uge set 2 karpusfrakturer, hvoraf jeg har faaet radiogramer. Hvor god en kopi end er, vil i saadanne billeder altid en del subtile detaljer gaa tabt paa veien mellem negativ og positiv. I enda højere grad er dette tilfældet ved reproduktion. Som illustration til frakturerne leveres derfor kun et konturrids fra negativen.

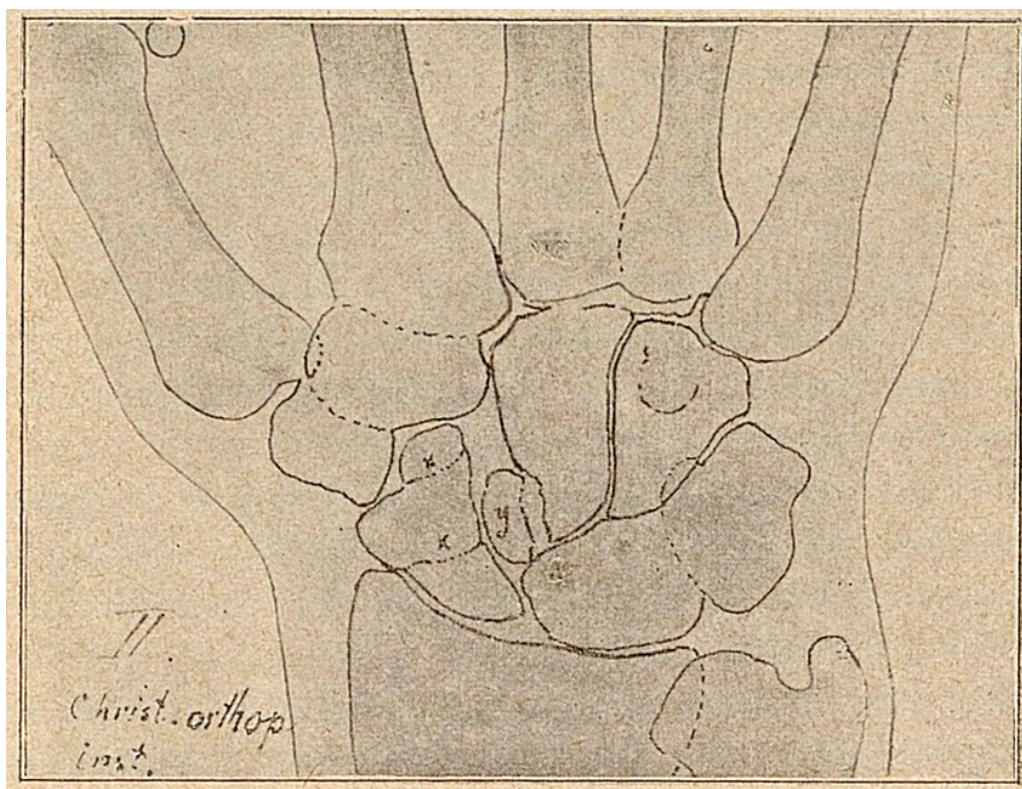

Fig. II Mand, 36 aar. Faldt sommeren 1900. «Klaskede» venstre haand i bakken. Betydelig hævelse og smerte. Ingen særlig behandling anvendt. 23de oktober 1900. Haandens kraft nedsat. Smerter kun, naar han skal aabne en dør eller lignende. Ingen hævelse. Paa haandleddets radialside føltes en liden brudfure, der var ømfindtlig for palpation. Jeg diagnosticerede feilagtigt et brud af spidsen af proc. styl. radii. Radiogramet viser, at brudfuren tilhørte os scaphoideum. x x = 2 brudfurer af dette ben. Desuden var det nederste venstre hjørne af os capitatum afsprængt (y).

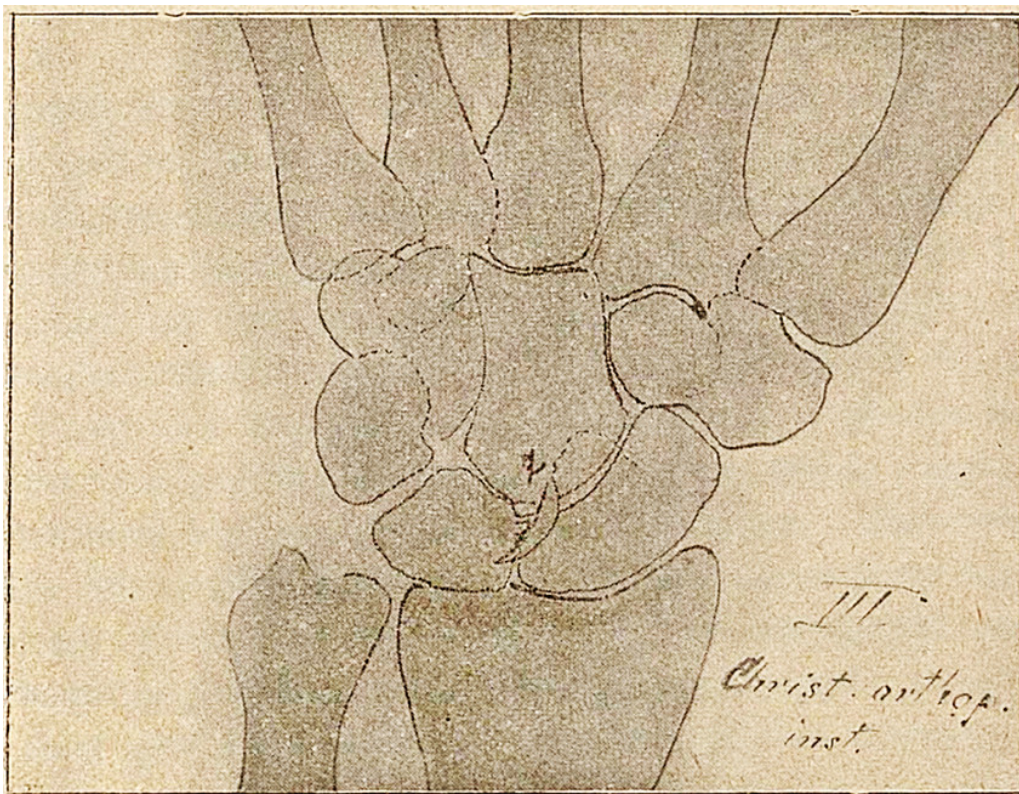

Fig. III Mand, 17 aar. Faldt paa ski i februar 1900, slog høire haand. Betydelig hævelse og smerter. 17de oktober 1900. Stadige smerter, kan ikke skrive. Nogen hævelse. Alle saavel passivt som aktivt udførte extreme bevægelser i haandleddet smerter. Trykømhed over os scaphoideum og os lunatum. Ingen brudfure kan føles. Radiogramet viser en halvmaaneformet afsprængt splint (z), der synes at stamme fra os lunatum.

Publisert: 13. juni 2022. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0251

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. februar 2026.